

Pejlo

träning

Facit

Svenska åk 9

Vi har samlat in autentiska elevsvar som kan användas som stöd vid genomgång av träningshäftet. På många uppgifter finns det flera svar som kan vara korrekta men som inte finns med här. Vi uppmanar att eleverna diskutera och jämför olika lösningar.

Kontakt

Om du har frågor om tekniken kontakta teknisk support: 08-587 642 30.

Om du har synpunkter och förslag på hur vi kan förbättra Pejlo kontakta oss på:
pejlo@sanomautbildning.se

Konsten att döda zombies

av Linn

1 Hur gammal är Ellie i *The Last of Us*? ★

Ellie är 14 år gammal.

2 På vilken tv-spelskonsol spelar Linn *The Last of Us*? ★

- A. Xbox 360
- B. Nintendo wii
- C. Playstation

3 Hur skiljer sig spelupplevelsen för Linn när hon spelade *The Last of Us* jämfört andra spel? ★★

- A. Hon spelar själv för första gången.
- B. Hon spelade till klockan två på natten.
- C. Hon får skjuta på infekterade zombies.

4 Hur ser Linn på sin egen spelbegåvning? ★★

- A. Hon känner sig som en naturbegåvning.
- B. Hon känner att hon utvecklats mycket.
- C. Hon känner att hon har mycket att lära.

5 Är Linns inställning till *The Last of Us* främst positiv eller negativ? Stöd din åsikt med minst två exempel. ★★★

Först svarar du att inställningen är främst positiv.

- *Linn tyckte att det var jättekul att spela *The Last of Us*.*

Exempel från texten:

- *Hon spelade ända till klockan två på natten.*
- *Även om det inte gick så bra och hon dog mycket i spelet, så längtar hon till nästa helg då hon ska spela igen.*
- *Hon hade väntat i ett år på spelet och hon säger att det var värt väntan.*
- *Linn tyckte det var roligt att spela en tjejkaraktär och att spelet är välgjort.*

Tjejer, dataspel och teknik

av Maria Wetterstrand

1 Vad lärde sig Maria av sin farmor om spel? ★

Maria lärde sig att det är kul att spela spel och att det är ett utmanande tidsfördriv.

2 Vad tycker Maria Wetterstrand att man ska göra för att få tjejer mer intresserade av teknik? ★★

- A. Se till att de får spela dataspel med andra tjejer.
- B. Uppmuntra dem att spela mer dataspel.
- C. Tilltala tjejerna först när de är i spelbutiker.

3 Vilket påstående om Maria stämmer? ★★

- A. Hon blev avundsjuk när hennes bror fick en dator att spela på.
- B. Hon hade inga tjejkompisar att spela dator tillsammans med.
- C. Hon var stolt när hon vann över sina killkompisar i dataspel.

4 Vad vill Maria Wetterstrand säga med sin krönika? ★★

- A. Att hon inser att dataspel inte är världens bästa tidsfördriv.
- B. Att killar är mycket mer intresserade av dataspel än tjejer.
- C. Att man inte ska anta att tjejer är ointresserade av teknik.

5 Vad betyder ordet *norm* i texten?

Använd exempel från texten i din förklaring. ★★★

Exempel på förklaring:

Norm betyder det som samhället tycker är det mest vanliga och det som anses vara typiskt.

Två exempel från texten:

- *Maria skriver att hon tycker att det är viktigt att bryta normen och inte ta för givet att tjejer är ointresserade av tv-spel.*
- *Wetterstrand skriver att tjejer som spelar Tv-spel går mot normen – förväntningen är en annan.*

Nätmobbingen är allas ansvar

av Johanna Nilsson och Lars Arrhenius

1 Hur många elever i årskurs fyra har blivit utsatta för nätmobbing? ★

Var sjätte elev i årskurs fyra har blivit utsatt för nätmobbing.

2 Vad heter boken som Johanna Nilsson har skrivit? ★

Johannas bok heter Gilla "Hata Horan!"

3 Vad betyder ordet *obligatoriskt*? ★

A. Något som är frivilligt.

B. Något man måste göra.

C. Något som man borde göra.

4 Vilket påstående om politikerna stämmer? ★★

Politikerna vill att:

A. Skolan ska ta ett större ansvar och utbilda sig i ämnet.

B. Skolan ska lägga över ett större ansvar på föräldrarna.

C. Ungdomar lär sig om vad som är rätt och fel på nätet.

5 Vilka åtgärder tycker skribenterna att vuxna och föräldrar måste ta för att stoppa nätmobbingen? Lista tre saker. ★★

Exempel på åtgärder:

- *Föräldrar och vuxna måste dra gränser.*
- *Föräldrar och vuxna ska vara goda förebilder.*
- *Föräldrar och vuxna måste skaffa kunskap om vad barnen gör på nätet.*
- *Föräldrar och vuxna ska prata med barnen om vad de gör på nätet och vilken kultur det är där.*
- *Det är viktigt att föräldrar och vuxna skapar ett nära samarbete mellan hem och skola.*

6 Skriv två konsekvenser som brottsförebyggande rådet ser att kränkningar i skolan kan medföra? ★★

- *Att bli utsatt för regelbundna kränkningar ökar risken för att bli deprimerad senare i livet.*

OCH

- *Det finns ett starkt samband mellan att mobba andra och begå brott senare i livet.*

7 Vilka två motsägande åsikter om internet har skribenterna? ★★★

I svaret ska det framgå att internet är en plats med stora möjligheter för möten och kommunikation OCH att internet är en plats där det förekommer mobbning och kränkningar.

Exempel på svar:

Internet är en fantastisk plats full av möjligheter men internet kan också vara en otrygg plats.

8 Vilken slags texttyp är Nätmobbingen är allas ansvar? ★

- A. Debattartikel
- B. Reportage
- C. Krönika
- D. Nyhetsartikel

9 Vilken av följande meningar är en metafor? ★

- A. "Det är vi som måste vara goda förebilder"
- B. "Alla tycks gilla att dissa"
- C. "Över själen breder blåmärken ut sig"

10 Vad menas med uttrycket att "stoppa huvudet i sanden"? Utgå från texten när du förklarar. ★★★

Exempel på svar:

Att stoppa huvudet i sanden betyder att man försöker gömma sig och ignorera ett problem. Skribenterna menar att det är viktigt att vi tar problemet med kränkningar på nätet på allvar. Vi kan inte ignorera att det finns stora problem med näthat på internet.

Tal av Jason Diakité i riksdagen

1 Hur tog sig Jason till riksdagen? ★

Jason tog en taxi.

2 Varför blev han inbjuden till riksdagen? ★

Han blev inbjuden för att ta emot ett pris för sitt engagemang mot rasism.

3 Varför visade Jason upp sitt pass vid tacktalet? ★★

Två exempel på svar:

- *Jason visar upp sitt pass för att passet är ett bevis på att han är svensk*
- *Jason visar upp sitt pass för att visa att han är som alla andra svenskar.*

4 Jason säger "Så fientligheten mot mig på grund av min hudfärg kan egentligen aldrig bli främlingsfientlighet – det är och förblir rasism." Vad menar han med det? ★★★

Av svaret ska det framgå att Jason blir behandlad annorlunda än andra svenskar på grund av sin hudfärg och att det är rasism.

Två exempel på svar:

- *Passet bevisar att Jason är svensk. Han blir trots det behandlad annorlunda än andra svenskar för han har ett utländskt utseende. Det är rasism.*
- *Med passet säger Jason att han inte kan vara en främling. Om han inte är en främling och folk ändå särbehandlar honom så beror det bara på hans hudfärg.*

Tiggaren ger dig ett val och prövar dig som medmänniska

av Elisabeth Åsbrink

1 Vilket påstående stämmer om Elisabeth? ★

- A. Hon ger aldrig pengar till tiggare.
- B. Hon ger alltid pengar till tiggare.
- C. Hon ger ibland pengar till tiggare.

2 Var sitter tiggaren som hon brukar träffa? ★

Tiggaren sitter utanför mataffären.

3 Vilken skada ådrog sig kvinnan i olyckan? ★

Kvinnan hade brutit nacken.

4 Vilket påstående om goda gärningar stämmer bäst överens med skribentens tankar? ★★

- A. Goda gärningar betyder att man inte förväntar sig att få något tillbaka.
- B. Goda gärningar är samma sak som att vara god.
- C. Goda gärningar och goda människor är väldigt viktiga.

5 Varför tvingas Elisabeth att tänka på skillnaden mellan goda gärningar och godhet varje gång hon köper mjölk? ★★

Hon tvingas tänka på skillnaden mellan goda gärningar och godhet när hon köper mjölk, eftersom hon varje gång ser tiggaren utanför affären.

6 Varför känner skribenten skam när hon inte ger tiggaren något? ★★

Två exempel på svar:

- *Skribenten vill instinktivt inte se tiggaren. När hon inser att det hade kunnat varit hon själv som satt där, så får hon skamkänslor.*
- *För att hon upplever att hon ignorerar någon som lika gärna kunde varit hon själv.*

7 Vad menar Elisabeth med att det inte är bra att vilja vara god? ★★

I svaret ska det framgå att Elisabeth menar att det inte är bra att vilja vara god eftersom man då riskerar att tappa sin självbild.

Exempel på svar:

Enligt Elisabeth innebär en vilja att vara god att man har höga tankar om sig själv. Det finns då risk att förlora omdömet.

8 Vad blev annorlunda när hon fick reda på tiggarens namn? ★★

Det blev annorlunda för plötsligt blev tiggaren en person och inte bara en främling.

9 Vilken texttyp är detta? ★

- A. Krönika
- B. Insändare
- C. Reportage
- D. Novell

10 "Var tacksam mot tiggaren, som ger dig möjlighet till en god gärning." Hur tolkar du ordspråket. Håller du med eller inte? Motivera ditt svar. ★★★

Det finns olika sätt att tolka ordspråket och flera möjliga svar. Diskutera ditt svar med en klasskamrat och se vilka olika tolkningar ni kan komma på.

Exempel på svar:

Ordspråket syftar till att en tiggare ger dig möjlighet att rannsaka dig själv. Jag håller med för att tiggaren tillåter mig välja att hjälpa någon som har det sämre ställt än mig.

Ett öppet brev till Beatrice Ask

av Jonas Hassen Khemiri

1 Vad var syftet med REVA-projektet? ★★

Syftet med REVA var att verkställa fler avvísningar av papperslösa i Sverige.

2 Hur dog personen som beskrivs som pappans kompis N? ★

Pappans kompis N fick en hjärnblödning.

3 Vad betyder ordet *signalement*? ★

1. Signalsystem
2. Personbeskrivning
3. Status

4 Varför menar Jonas Hassen Khemiri att han är en av de "tidigt dömda"? ★★

Tre exempel på svar:

- *Jonas menar att han blir dömd innan alla andra på grund av sitt utseende eller var han kommer ifrån.*
- *Han menar att då han är född med ett icke svenskt utseende blir han dömd på förhand.*
- *Han menar att många har fördomar och om man inte ser helt svensk ut så tror folk att han är kriminell.*

5 Beskriv pappans beteende innan han ska passera tullen och förklara varför han känner så. ★★★

Svara i två led. Först hur pappan reagerade och sedan varför.

Exempel på hur pappan reagerade:

Pappan blir nervös, svettas, justerar kläderna och kollar att han har passet i fickan.

Exempel på varför:

Pappan blir nervös för att han vet att han ofta blir stoppad i tullen på grund av att ha inte ser ut som andra svenskar.

6 Varför får Jonas Hassen Khemiri problem när det kommer in en vikarie i klassen? ★★

Två exempel på svar:

- *Jonas får problem med vikarien eftersom hen tror att Jonas är klassens bråkstake. Det tror hen bara för att Jonas har ett utländskt utseende. Men egentligen är han klassens bästa elev.*
- *Han blir placerad i ett fack efter fördomar. Vikarien förväntar sig ett annorlunda beteende baserat på hans utseende.*

7 Varför tror du att Jonas Hassen Khemiri föreslår att han ska "byta skinn" med Beatrice Ask? Utveckla ditt svar och använd exempel från texten för att förtydliga. ★★★

Tänk på att svara i två led. Svara först på varför han vill byta skinn och använd dig sedan av exempel från texten för att stärka ditt svar.

Två exempel på varför han vill "byta skinn":

- *Han vill byta skinn för då får Beatrice Ask känna på hur det är att inte se svensk ut. Han gör så för att få henne att se saker från hans perspektiv och förstå vad han har upplevt.*
- *För att Beatrice Ask ska förstå hur det är att bli förtryckt av män i uniform med lagen på sin sida.*

Exempel från texten:

Jonas berättar bland annat hur han blir tagen av polisen flera gånger och att han blir misstänkt, trots att han är oskyldig. Han blir även stoppad i tullen flera gånger på grund av sin hudfärg. Om Beatrice får den behandling kanske hon förstår att REVA är fel.

8 Texten avslutas med ”Du kan gå nu.” Varför skriver han så?
Motivera ditt svar. ★★

Två exempel på svar:

- *Jonas skrev så eftersom han föreslagit att han och Beatrice Ask skulle byta kropp. Han menar att när hon väl upplevt det som han upplevt, så kan hon gå tillbaka till sin kropp igen. Förhoppningsvis med ett nytt perspektiv på hur det är att bli diskriminerad på grund av sitt utseende. Då kanske hon inte startar fler projekt som REVA.*
- *Han skriver så eftersom efter han påpekat att ”Vi” är en del av denna helhet då kan hon få välja att gå eller leva i hans verklighet.*

9 Jonas Hassen Khemiri valde att skicka sitt brev till DN som ett öppet brev. Varför gjorde han det, tror du? ★★★

Exempel på svar:

Jonas skrev ett öppet brev för han ville nå ut med sin åsikt och sitt budskap till alla som läser tidningen. Han ville att flera människor skulle få chansen att läsa om hans uppväxt. Ett öppet brev kräver ofta ett offentligt svar, (vilket betyder att Beatrice Ask då måste försvara sina handlingar för allmänheten.)

Pälsen

av Hjalmar Söderberg

1 Varför lånar John Richardt ut sin päls till Henck? ★★

John lånar ut sin päls till Doktor Henck Henck för att Hencks rock var trasig. Kanske tycker John även lite synd om Doktor Henck.

2 När går Doktor Hencks livförsäkring ut? ★

Livförsäkringen går ut i januari.

3 Vad heter Doktor Henck i förnamn? ★

Doktor Henck heter Gustav i förnamn.

4 Varför besökte Doktor Henck John Richardt på julaftonen? ★★

Doktor Henck behövde låna pengar så att han kunde köpa julklappar.

**5 Hur förändras Henck när han tar på sig pälsen?
Visa med exempel från texten? ★★★**

Tänk på att svara i två led, först genom att förklara hur Henck förändras och sedan med ett exempel från texten.

Exempel på hur han förändras:

Henck förändras för han ser sig själv som bättre, framgångsrikare och stiligare. Han blir mer självsäker.

Tre olika exempel från texten:

- *På vägen hem var Henck i ett bättre lynne än han varit på länge.*
- *Henck ser fram emot att möta sin hustru nu när han har på sig en päls. Han hoppas att hon ska ge honom ett älskvärt mottagande.*
- *Henck beskriver att pälsen stärkt hans självförtroende och höjt honom i andras människors aktning.*

- 6 Vad menade Henck när han sa "Och jag vill också tacka dig för att du lånade mig din päls. Den har förskaffat mig de sista sekunder av lycka jag har känt i livet." ★★★

Två exempel på svar:

- *Henck menar att han blev lycklig när hans fru kysste honom i hallen. Sedan förstod han att hon gjort det för att hon trodde att han var John Richard. Därför kommer han aldrig att vara lycklig igen.*
- *Han fick veta att han fru var otrogen och efter det kan han inte känna mer lycka i livet.*

- 7 Vad är följande mening exempel på "Jag är fattig som en liten räv i skogen." ★★

Ringa in rätt svar.

- A. Metafor
- B. Anafor
- C. Liknelse

- 8 Vad *symboliserar* pälsen? ★★

Två exempel på svar:

- *Pälsen symboliserar rikedom och att ha lyckas bra i livet.*
- *Pälsar är dyra, så om man bär en päls har man mycket pengar. Pälsen symboliserar rikedom och framgång.*

- 9 Från vilket *berättarperspektiv* får vi följa händelserna? ★★

Novellen berättas i tredje person.

- 10 Pälsen är en mycket känd novell, vilka typiska drag för novell kan du hitta? Lista fyra saker. ★★★

- *Noveller är relativt kort.*
- *Få personer är inblandade.*
- *Stämningen trappas upp.*
- *Miljöbeskrivningarna är korta.*
- *Det är ofta ett överraskande slut.*

Ur Etik och oändlighet

av Emmanuel Lévinas

- 1** Läs texten och koppla samman den med någon annan text i häftet och förklara hur de hör samman. Använd dig av exempel från båda texterna när du förklarar. ★★ ★

*Fri tolkning. Skriv ett svar och jämför med en klasskamrat.
Diskutera olika svarsalternativ.*

- 2** “Ansiktets hud är den nakna huden, den mest blottade.”
Hur tolkar du den meningen? Skriv ned och förklara dina tankar. ★★ ★

*Fri tolkning. Skriv ett svar och jämför med en klasskamrat.
Diskutera olika svarsalternativ.*

Slutuppgift

- 3** Det finns ett gemensamt tema kring utanförskap i alla texter. Välj ut två texter, jämför likheter och skillnader i olika slags utanförskap. Skriv ner dina tankar kring utanförskap. ★★ ★

*Fri tolkning. Skriv ett svar och jämför med en klasskamrat.
Diskutera olika svarsalternativ.*